823/09

Den 29. juni 2009 blev i sag nr. 75.147:

xxxxxx xxxxxxxx
xxxxxxxxx xx
xxxx xxxxxxx

mod

Danica Pension
Parallelvej 17
2800 Lyngby

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har pensionsforsikring i Danica Pension, klager ved sin advokat over, at selskabet med virkning fra 1/8 2005 har standset bevillingen af helbredsbetingede ydelser.

Selskabet, der har ydet dækning fra 7/4 2005 til 1/8 2005, henviser til, at klagerens generelle erhvervsevne ikke er nedsat til under halvdelen, respektive 1/3 eller mindre. Efter sagens indbringelse for nævnet, har selskabet dog forlænget bevillingen af helbredsbetingede ydelser indtil 1/2 2006.

Det fremgår af sagen, at klageren har to forsikringer, henholdsvis policenummer …62 og …93. Forsikringen med policenummer …62 giver ret til præmiefritagelse og udbetaling af ydelser, såfremt den generelle erhvervsevne nedsættes til under 1/3. Er erhvervsevnen nedsat mellem 1/2 og 2/3 udbetales halve forsikringsydelser. Forsikringen med policenummer …93 giver ret til præmiefritagelse, såfremt den generelle erhvervsevne nedsættes til under 1/3.

Klageren, der er født i 1978 og uddannet vvs-installatør, blev sygemeldt fra den 7/1 2005 pga. et piskesmæld opstået ved et færdselsuheld. Fra den 15/4 2005 genoptog

klageren arbejdet delvis med 1 time dagligt, hvilket gradvist blev øget til 2½ time pr. dag.

Fra den 16/1 2006 var klageren i virksomhedspraktik i egen vvs-virksomhed. Praktikken blev løbende forlænget med henblik på øgning af arbejdstiden. Om forløbet har J. Kommune i forbindelse med opfølgningssamtale af 11/8 2006 bl.a. anført:

> "H. fortæller at det ikke er lykkes for ham at komme op i tid. Han er ved at være bange for at det aldrig lykkes for ham, selv om det er meget svært at erkende for ham. Han har igennem sommeren holdt en ugentlig arbejdstid på de 25 timer. Det er fortsat svært for ham at huske ting, så det er stadigvæk noget han bruger mange ressourcer på i sit daglige arbejde. H. har igen opsøgt egen læge, men denne fastholder at der ikke forefindes yderligere behandlingsmuligheder. Der er kun den symptom behandling han får gennemspeciallæge der kan lindre lidt.
> H. fortæller at økonomien er meget stram, det er svært for ham at undvære den indtægt han tidligere har opretholdt i virksomheden. De har været nødt til at ansatte ekstra personale som så kan hjælpe med de opgaver H. ikke magter, det belaster derfor virksomheden økonomi.
> H. er selv ved at komme der hen at der må findes en mere varig løsning på hans problemer, for han tror ikke længere på at det vil lykkes at udvide det ugentlige timeantal.
> …
> Opfølgningsplan:
> Fortsætte behandling ved speciallæge
> Fortsætte arbejdsprøvning i egen virksomhed."

Af neurokirurgisk speciallægeerklæring af 26/4 2006 udfærdiget af overlæge O.F. fremgår bl.a.:

> "**Konklusion:**
> Undersøgtes gener er forenelige med at være følger efter ulykkestilfældet den 7.1.05, hvor han sandsynligt har pådraget sig
> commotio cerebri - hjernerystelse samt
> distorsio columna cervicalis - forstuvning af halshvirvelsøjlen.
> Som forløbet har været uden yderligere bedring af tilstanden i nu nok et 1/2 års tid er det mit skøn at man må regne med at tilstanden er blivende.
> Funktionsmæssigt tror jeg fortsat på at han gradvist vil kunne udbygge tilknytningen til sit firma, men det må forventes at blive under samtidig hensyntagen, således at han ikke vil være i stand til at varetage alle VVS opgaver som han kunne før ulykken."

I en neuropsykologisk undersøgelse af 14/8 2007 foretaget af psykolog M.K. konkluderes det:

> "**Sammenfatning og konklusion:**
> Det drejer sig om en 31-årig selvstændig VVS-installatør, der har været sygemeldt siden 08-01-05 grundet følger efter trafikulykke 07.01.05. Ved ulykken blev han påkørt frontalt af modkørende bil og pådrog sig hovedtraume og forstuvning af halshvirvelsøjlen. Rtg. og CT-skanning af nakken viste ikke tegn på brud eller ledskred. I det videre forløb har han haft

vedvarende nakkesmerter, stivhed i nakken, hovedpine, øget irritabilitet og problemer med koncentration og nærhukommelse. Rygbelastning forværrer smerterne. Arbejdsmæssigt startede han nogle måneder efter ulykken på nedsat tid og har det seneste opnået at kunne arbejde 24-26 timer om ugen, men har ikke kunnet øge arbejdstiden yderligere. Han forsøger at veksle ligeligt imellem kontorfunktioner og praktiske WS-opgaver.

HM fremtræder i dag naturlig, i neutralt stemningsleje, ikke dramatiserende, klar og relevant.

Han estimeres oprindeligt normalt begavet. Undersøgelsen viser reduktion af simultankapacitet (evne til at opfatte og fastholde flere elementer i opmærksomheden samtidig), af hukommelsesspændvidde og indlæring. Der er ingen specifikke kognitive svigt. Undersøgelsesresultatet er karakteristisk for et posttraumatisk hjernesyndrom, der inkluderer kognitiv svækkelse i let grad samt emotionelle og legemlige ændringer.
Som situationen har været uden bedring af tilstanden i det seneste års tid, er det mit skøn, at man må regne med et varigt men med en vis nedsættelse af arbejdsevne i bred forstand. Der kan ikke peges på behandlingsmuligheder."

Ved J. Kommunes skrivelse af 7/7 2008 blev klageren bevilget personlig assistance 20 timer ugentligt med tilbagevirkende kraft i perioden 1/10 2007 til 30/6 2009. Som begrundelse for denne afgørelse har J. Kommune i skrivelsen anført:

"Afgørelsen er truffet på baggrund af samtale i jobcentret, ansøgning og lægelige dokumentation for Deres handicaps. Ved afgørelsen er der lagt vægt på at Deres erhvervsevne er nedsat pga. forstuvning af nakkerygsøjlen, efter trafikuheld, der indebærer fysiske og kognitive problemer, samt at De til Deres arbejdsopgaver har brug for støtte til de tunge løft og kontorarbejde."

I selskabets skrivelse af 31/1 2008 til klagerens advokat hedder det bl.a.:

"Vores lægekonsulent har nu vurderet alle de modtagne oplysninger fra kommunen. Lægekonsulenten vurderer, at H.M.s længerevarende erhvervsevne ikke er nedsat med mindst halvdelen. Lægekonsulenten lægger blandt andet vægt på, at alle helbredsmæssige akter påpeger varige følger efter ulykkestilfældet, men ingen tegn på blivende fysiske skader i nervesystemet. H.M. har klaret og klarer over halvdelen af almindelig arbejdstid i hidtidige erhverv, lige bortset fra sværere fysiske belastende funktioner, hvilket er i overensstemmelse med det forventede ud fra oplysningerne i de nævnte akter.

Der er således ikke helbredsmæssig dokumentation for, at H.M.s længerevarende erhvervsevne skulle være nedsat med halvdelen eller mere.

Det betyder desværre, at H.M. ikke har ret til præmiefritagelse og udbetaling ved tab af erhvervsevne efter den 1. august 2005."

Selskabet anførte ved skrivelse af 6/10 2008 til klagerens advokat, at J. Kommunes bevilling af personlig assistance til klageren ikke ændrede selskabets vurdering af klagerens generelle erhvervsevne, idet der ikke ved kommunens afgørelse var fremkommet nye lægelige oplysninger. Sagen blev herefter indbragt for nævnet.

Klagerens advokat har ved skrivelse af 25/11 2008 til nævnet bl.a. anført:

"Jeg skal anføre, at min klient har ret til præmiefritagelse udbetaling ved tab af erhvervsevne grundet nedsættelse af erhvervsevnen til mindst halvdelen.

Baggrunden for klagen er følgende:

Min klient etablerede den 22. maj 2005 virksomheden Aa. ApS sammen med sin bror.

Han havde en arbejdstid på ca. 70 - 80 timer ugentligt og varetog både fysisk VVS-arbejde samt administrativt arbejde, fordelt med ca. 70 % på VVS arbejde og 30 % på administrativt arbejde.

Min klients månedsløn fra selskabet udgjorde kr. 20.000 med 1 % ferietillæg.

Min klient blev den 7. januar 2005 klokken 16.30 under sit arbejde som VVS-installatør hos Aa. ApS udsat for en trafikulykke, idet modparten overså en ubetinget vigepligt og derfor kørte frontalt ind i min klients bil. Min klient havde sele på men slog alligevel hovedet ind i forruden, så ruden gik i stykker. Min klient var bevidstløs og kan således ikke huske de nærmere omstændigheder vedrørende ulykken.

Min klient pådrog sig ved trafikuheldet en forstuvning på rygsøjlen og blev derfor sygemeldt grundet hovedpine, træthed, synsforstyrrelser og smerter i nakke/skulder og ryg. Jeg skal henvise til vedlagte lægelige bilag.

I september 2007 blev min klient raskmeldt - men på grund af trafikulykken havde og har han store fysiske og kognitive problemer samt brug for støtte til tunge løft og kontorarbejde.

Ulykken har derfor forårsaget store ændringer i min klients arbejdsliv og erhvervsevne og indtjeningsevne.

Min klients gennemsnitlige arbejdstid er således i dag nedsat til ca. 23 - 25 timer ugentligt mod tidligere 70 - 80 timer ugentligt.

I dag forestår min klient administrativt arbejde ca. 50 % af arbejdstiden og de fysiske arbejdsopgaver er væsentlig begrænset, idet han kun kan udføre lettere opgaver, herunder blandt andet skiftning af pakninger på vandhaner, serviceopgaver på fyr, termostatskiftning og lignende småopgaver.

På trods af nedsættelsen i arbejdstiden samt skåneopgaver har min klient et stort behov for at hvile, hvorfor han ofte hviler sig i sit hjem midt på dagen. Trætheden er uafhængig af, hvilke arbejdsopgaver der er blevet opført den konkrete dag.

På baggrund af min klients arbejdsmæssige funktionsnedsættelse har J. Kommune bevilget min klient personlig assistance med 20 timer pr. uge.

Under henvisning til ovenstående skal jeg anføre, at min klient har ret til præmiefritagelse, idet dennes erhvervsevne er nedsat til 1/3 eller mindre - altså nedsat med over halvdelen. Jeg henviser til Danica Pensions forsikringsbetingelser, hvori det angives, at den forsikrede ikke længere skal være i stand til at tjene mere end 1/3 - bedømt under hensyn til forsikre-

des nuværende tilstand, uddannelse og tidligere virksomhed. Den konkrete sag må antages at opfylde disse betingelser.

Det skal bemærkes, at min klient før ulykken havde en arbejdsuge på 70-80 timer ctr. arbejdsugen i dag på kun 23-25 timer. Min klients timemæssige arbejdsuge er således reduceret med omtrent 2/3.

Endvidere skal det bemærkes, at min klients virksomhed ikke grundet ulykken har været i stand til at oppebære det forventede overskud. Det reducerede overskud hænger naturligvis sammen med, at min klient ikke længere kan erlægge den samme arbejdsindsats i firmaet - men det reducerede overskud må også ses i lyset af den vedvarende lønudbetaling til min klient i perioden fra ulykken og frem til nu uanset arbejdsindsatsen har været formindsket eller ikke eksisterende i denne periode."

Heroverfor har selskabet ved skrivelse af 12/12 2008 til nævnet fastholdt sin afgørelse og til støtte herfor bl.a. bemærket:

"**Sagsforløb**
I maj 2005 modtager vi en anmeldelse bilag … og en lægeattest med journaloplysninger bilag ... H.M. henviser i anmeldelsen til brev fra advokat K.K. fra den 17. marts 2005 bilag ... Det fremgår af oplysningerne, at H.M. har været ude for et trafikuheld den 7. januar 2005, hvor han har fået en hjernerystelse og forstuvning af nakken med efterfølgende svigtende hukommelse, daglig hovedpine og stivhed i nakken. I første omgang bevilger vi præmiefritagelse og udbetaling ved tab af erhvervsevne fra karensperiodens udløb den 7. april 2005 til den 1. august 2005.

I midten af juni 2005 sender vi spørgeskema og lægeattest til H.M. med henblik på, om han fortsat opfylder betingelserne for præmiefritagelse og udbetaling efter den 1. august 2005. Da vi imidlertid efter gentagne rykkere ikke modtager spørgeskemaet, udbetaler vi ikke yderligere og slutter sagen i starten af 2006.

I september 2006 vender H.M.s advokat tilbage med det ønskede spørgeskema bilag …, hvor det blandt andet fremgår, at H.M. arbejder ca. 25 timer om ugen og har en bruttoindtægt på 20.000 kroner om måneden før skat. Vi aftaler med H.M.s advokat, at hun skaffer oplysninger fra J. Kommune vedrørende sygedagpenge / arbejdsprøvning / relevante helbredsoplysninger til bedømmelse af sagen. I oktober 2007 modtager vi oplysningerne fra kommunen. Kommunens oplysninger giver ikke anledning til at forlænge udbetalingen yderligere efter den 1. august 2005, idet vi vurderer, at H.M.s generelle erhvervsevne ikke er nedsat til 1/3 henholdsvis halvdelen eller mindre af den fulde erhvervsevne.
…
Når vi modtager en anmeldelse ved uarbejdsdygtighed, vurderer vi til at starte med, om den forsikrede er ude af stand til arbejde i sit nuværende erhverv, i dette tilfælde som selvstændig VVS montør. I en midlertidig periode på maksimalt 18 måneder fra 1. sygedag vurderer Danica Pension forsikredes erhvervsevne i forhold til hans eget erhverv. Efter de 18 måneder - eller hvis tilstanden inden er stabiliseret i et sådant omfang, at den fremtidige erhvervsevne kan vurderes - foretager Danica Pension en vurdering af forsikredes længerevarende erhvervsevne.

I modsætning til vurderingen i forbindelse med midlertidigt tab af erhvervsevne er vurderingen af den længerevarende erhvervsevne ikke længere begrænset til, om H.M. kan arbejde som VVS montør eller ej, eller om han er i stand til at arbejde 70-80 timer om ugen el-

ler hvilken indtægtsnedgang han har haft i sin virksomhed. Kort sagt ser vi på, hvad en erhvervsdygtig person med tilsvarende alder, uddannelse m.m. kan tjene. Hvis sygdommen betyder, at han har mistet mere end halvdelen af denne indtægt, er han berettiget til halv udbetaling ved tab af erhvervsevne, henholdsvis hel udbetaling og præmiefritagelse, hvis han har mistet mere end 2/3 af denne indtægt.

Det er Danica Pensions neurologiske lægekonsulents vurdering, at H.M.s erhvervsevne har stabiliseret sig omkring årsdagen for ulykkestilfældet, og den generelle erhvervsevne kan vurderes fra dette tidspunkt, hvilket er baggrunden for, at vi nu forlænger præmiefritagelsen og udbetalingen ved tab af erhvervsevne til den 1. februar 2006.

På baggrund af lægeerklæringen fra speciallæge O.F. fra den 26. april 2006, bilag …, og neuropsykologisk undersøgelse fra cand. psych. M.K. fra den 21. august 2007, bilag …, vurderer Danica Pensions neurologiske lægekonsulent, at de helbredsmæssige akter påpeger varige følger efter ulykkestilfældet, men ikke tegn på blivende fysiske skader i nervesystemet, specielt hjernen. Forsikrede har klaret og klarer at arbejde over halvdelen af almindelig arbejdstid i sit hidtidige erhverv, dog ikke sværere fysisk belastende funktioner, hvilket er i overensstemmelse med det forventede ud fra sagens akter.

Det fremgår af lægeerklæringen fra cand. psyk. M.K., at H.M. arbejder 24-26 timer ugentligt fordelt mellem administrativt og praktiske opgaver.

Det er vores vurdering, at H.M.s helbredsmæssige begrænsninger ikke bør forhindre ham i at kunne tjene mere end halvdelen af, hvad der i samme egn er almindeligt for fuldt arbejdsdygtige personer af tilsvarende alder og uddannelse. Til orientering er gennemsnitslønnen for VVS montører i … ifølge DA's lønstatistik ca. 30.000 kroner om måneden.

Vi fastholder på denne baggrund vores afgørelse, idet H.M. ikke har dokumenteret, at hans generelle erhvervsevne er nedsat med mindst halvdelen eller mere af helbredsmæssige årsager."

Af forsikringsbetingelserne for policenummer …62 fremgår bl.a.:

"**Længerevarende tab af erhvervsevne**
Fortsætter forsikrede med at være sygemeldt, og har forsikredes sygdomstilstand stabiliseret sig i et sådant omfang, at hans fremtidige erhvervsevne kan vurderes, foretages en vurdering af, om forsikredes erhvervsevne længerevarende er nedsat til 1/3 eller mindre, respektive til mellem 1/2 og 1/3. Denne vurdering foretages under alle omstændigheder senest, når forsikrede har været midlertidig uarbejdsdygtig i 18 måneder.
…
Forsikredes erhvervsevne anses for længerevarende at være nedsat til 1/3 eller mindre, hvis han blivende ikke længere er i stand til at tjene mere end 1/3 - bedømt under hensyn til forsikredes nuværende tilstand, uddannelse og tidligere virksomhed - af, hvad der i samme egn er almindeligt for fuldt arbejdsdygtige personer af tilsvarende uddannelse og alder.

Forsikredes erhvervsevne anses for længerevarende at være nedsat til mellem 1/2 og 1/3, hvis han blivende ikke længere er i stand til at tjene mere end 1/2 - bedømt under hensyn til forsikredes nuværende tilstand, uddannelse og tidligere virksomhed - af, hvad der i samme egn er almindeligt for fuldt arbejdsdygtige personer af tilsvarende uddannelse og alder."

Af forsikringsbetingelserne for policenummer …93 fremgår bl.a.:

"**§ 1.** Ret til præmiefritagelse og/eller invalideydelse har den forsikrede, der på grund af sygdom eller ulykkestilfælde mister sin erhvervsevne uden at det skyldes forsæt, således at erhvervsevnen er nedsat til 1/3 eller derunder af den fulde erhvervsevne.

§ 2. Nedsættelse af erhvervsevnen, der berettiger til præmiefritagelse og/eller udbetaling af invalideydelse, foreligger, når den forsikrede ikke længere skønnes at være i stand til - bedømt under hensyn til hans nuværende tilstand, hans uddannelse og tidligere virksomhed - at tjene mere end 1/3 af, hvad der i samme egn er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder."

Nævnet udtaler:

Efter sin gennemgang af sagen, herunder de lægelige oplysninger og oplysningerne om klagerens virksomhedspraktik, finder nævnet, at klagerens generelle erhvervsevne - vurderet i forhold til de ovenfor gengivne forsikringsbetingelser - ikke kan anses for nedsat med mindst 50 %. Nævnet kan derfor ikke pålægge selskabet at genoptage udbetalingen og præmiefritagelsen, hvorfor

b e s t e m m e s :

Klagen kan ikke tages til følge.

Marianne Højgaard Pedersen